

Statsråd Trond Giske
Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep

0030 OSLO

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Vår dato: 27.10.2011
Vår ref.: kgj/2011

Deres dato:
Deres ref.:

Angående Eksportfinans ASA og regelverket om såkalt store engasjementer

Forskrift 22. desember 2006 om store engasjementer ("forskriften") gjennomfører våre EØS-forpliktelser som svarer til direktiv 2009/111/EF ("CRD II").

Eksportfinans ASA har unntak fra forskriftens generelle bestemmelser, og foretaket kan benytte regelverket for store engasjementer slik det gjaldt per 15. desember 2010 (før gjennomføringen av CRD II) frem til 31. desember 2011.

CRD II ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 85/2010 av 2. juli 2010. På et tidlig tidspunkt var det antatt at direktivet ville medføre behov for lovendringer. Det ble derfor lagt opp til at Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning skulle innhentes i medhold av Grunnloven § 26, annet ledd. Etter det komiteen har kunnet bringe på det rene kom regjeringen etter en fornyet vurdering til at direktivet likevel ikke medførte behov for lovendring, eller at det heller ikke forelå andre grunner til å innhente Stortingets samtykke til godkjenning, og det ble derfor ikke blitt fremmet noen samtykkeproposisjon til Stortinget om saken. Derimot skal Island og Liechtenstein ha tatt konstitusjonelt forbehold i saken.

Direktivet artikkel 113 (4) bokstav e) åpner opp for at nasjonale myndigheter kan fastsette en gunstigere vektingsregel for engasjementer som enkelte kredittinstitusjoner har mot andre kredittinstitusjoner. Bestemmelsen lyder:

"[Member States may fully or partially exempt the following exposures from the application of Article 111(1)] asset items constituting claims on and other exposures to credit institutions incurred by credit institutions operating on a non-competitive basis, providing loans under legislative programmes or their statutes, to promote specified sectors of the economy under some form of government oversight and restrictions on the use of the loans, provided that the respective exposures arise from such loans that are passed on to the beneficiaries via other credit institutions."

Av svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Svein Flåtten (Høyre) er det kjent at regjeringen er av den oppfatning at unntaksbestemmelsen ikke kan benyttes, jfr. Dokument nr. 15:1917 (2010-2011), Dokument nr. 15:1797 (2010-2011) og Dokument nr. 15:45 (2011-2012).

Dersom unntaket ikke videreføres kan Eksportfinans få sin ramme på den enkelte kunde redusert fra ca. 6,8 mrd kr til ca. 1,3 mrd. kr.

I en høring i Stortingets finanskomité 17. oktober 2011 uttalte direktør for Bransje og industripolitisk avdeling i Norsk Industri at "Finner ikke regjeringen løsninger, risikerer vi nedbygging av store deler av maritim industri. Dette vil ramme arbeidsplasser." Uttalelsen er gjengitt i VG 18. oktober 2011. I sitt høringsbrev til statsbudsjettet skriver leder i Norsk Industri Stein Lier Hansen at "Dette vil ramme noen hundre norske industribedrifter om det ikke løses raskt."

Daglig leder ved Maritimt Forum Jørn Prangerød uttalte til VG samme dag at "Norske leverandører til typisk olje- og gassprosjekter kan tape store oppdrag, fordi andre land har bedre finansiering på plass. I tillegg har et fartøy nærmere hundre underleverandører som gir arbeidsplasser over hele landet."

Videre siteres statsråden på følgende uttalelse til Dagens Næringslivs nettutgave 17. august i år: "Ingen var klar over virkningene." Uttalelsen relaterer seg til at direktivet ble innlemmet i norsk lov uten at noen i regjeringen hadde oversikt over konsekvensene.

Eksportfinans ASA ble satt på såkalt negative outlook fra ratingbyrået S&P juni 2011. I S&Ps kredittanalyse av Eksportfinans ASA fra september 2011 står blant annet følgende:

"The negative outlook reflects our view of the viability of Eksportfinans' present business modell. We continue to factor in an expectation of support and guidance from the Norwegian government and the company's other shareholders."

I lys av de fremkomne faktiske omstendigheter reiser det seg følgende spørsmål:

1. Hvordan sikrer regjeringen at konsekvensene for norske interesser, herunder hensynet til norsk næringsliv og norske arbeidsplasser, blir tilstrekkelig belyst og hensyntatt når regjeringen implementerer nytt EU/EØS-regelverk, og hvordan vil regjeringen beskrive sin implementeringshåndtering av denne saken hvor statsråden er åpen på at "ingen var klar over virkningene"?
2. Flere EU-land har sørget for unntak fra direktivet, slik at de står fritt til å hjelpe sin industri gjennom institusjoner tilsvarende Eksportfinans ASA. Hvorfor har ikke regjeringen sørget for å få unntak fra direktivet for Eksportfinans ASA sin del?

3. Det er regjeringens policy å samarbeide med de øvrige nordiske land for å sørge for en harmonisering av regelverk, med tanke på at det ikke skal oppstå utilsiktede handelshindringer. Har denne policy vært fulgt i denne saken?
4. Regjeringen mener unntaksbestemmelsen i CRD II ikke kan benyttes. Er regjeringen kjent med om hvorvidt det er juridisk konsensus om dette spørsmålet?
5. Hvordan forholder saken seg per dags dato i Island og Lichtenstein?
6. Det vises til kredittanalyser av Eksportfinans ASA. Hva er årsaken til at regjeringen ikke har fått en løsning på plass tidligere, og hvordan ser regjeringen på konsekvensen av ratingbyrået S&Ps omtale av Eksportfinans ASA de seneste måneder?
7. Regjeringen varslet 19. oktober at Eksportfinans sitt unntak vil bli forlenget ett år, samtidig som regjeringen skisserte at en løsning vil være å oppkapitalisere Eksportfinans. Ettersom det ikke omtales noen formelle eller andre hindre for en slik løsning, ber komiteen om en redegjørelse for hvorfor en slik løsning ikke har kommet på plass i året som har gått? Hva vil en slik løsning koste for de tilfeller at staten gjør dette sammen med de øvrige eiere eller alene?

Det bes videre om en redegjørelse for sakens øvrige sider, herunder om hvorfor regjeringen ikke fant grunn til å informere Stortinget om situasjonen for Eksportfinans ASA i forbindelse med omtalen av selskapet i Prop. 1 S (2011–2012) Det kongelige nærings- og handelsdepartementet.

Det vises til den kritiske situasjonen for norsk eksportnæring, og anmodes på denne bakgrunn om et raskt svar.

Med vennlig hilsen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Anders Anundsen
Komitéleder